

Pregled varstva hmelja v letu 2015

Dr. Magda Rak Cizej, dr. Sebastjan Radišek in Gregor Leskošek,
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Seznam fitofarmaceutskih sredstev za varstvo hmelja

V začetku leta 2015 smo pripravili »Seznam fitofarmaceutskih sredstev za varstvo hmelja v letu 2015«, ki je bil izdelan na osnovi registriranih fitofarmaceutskih sredstev (FFS) v Sloveniji in Nemčiji ter v Ameriki ter mejnih vrednosti ostankov FFS na hmelju, določenih v EU, ZDA in na Japonskem. V seznamu dovoljenih FFS smo hkrati upoštevali tudi zahteve večjih slovenskih kupcev hmelja. Dostopen je na spletni strani:

http://www.ihips.si/images/stories/hinf_15_02.pdf.

BOLEZNI HMEIJA

Hmeljeva peronospora (*Pseudoperonospora humuli*)

Letošnjo prvo napoved za uporabo fungicidov smo izdali v drugi dekadi aprila oz. takoj po rezi hmelja. Hmeljarjem smo svetovali, naj bodo pozorni na pojav kuštravcev v hmeljiščih. Lansko deževno leto je povzročilo ugodne razmere za povečan obseg okužb brstov in korenike, kar se je opazilo pri nabiranju sadik in rezi hmelja kot delna porjavenja notranjega tkiva.

Prav tako smo v nekaterih nasadih zaznali okužbe s črno koreninsko gnilobo, ki spada med plesnivke, sorodne hmeljevi peronospori. Vse to je kazalo na visok bolezenski potencial, povečan predvsem pri občutljivih sortah, kot so Savinjski golding, Bobek, Celeia in Dana. Zato smo v tem času priporočali (poudarek na občutljivih sortah) zatiranje primarne okužbe s pripravkom Fongani Gold. Omenjeni pripravek ima poleg zatiranja kuštravcev vpliv tudi na zdravljenje korenike hmelja. Za njegovo uporabo se je priporočala enkratna točkovna aplikacija oz. zalivanje v odmerku 0,2 ml na rastlino ob porabi vode 0,2 l, pri kateri se doseže najvišja stopnja učinkovitosti. Pri škropljenju v pasovih smo priporočali uporabo maksimalnega odmerka, ki je 0,8 l/ha pri porabi vode 700 l/ha. Najprimernejše je škropiti v času po rezi hmelja, ko poganjki hmelja dosežejo višino 2-5 cm (BBCH 8-11), skrajni čas uporabe pa je v fazi višine hmelja 20-30 cm (BBCH 13).

Konec prve dekade maja smo pri rednih pregledih hmeljišč opazili, da se kuštravci mestoma pojavljajo na vseh sortah, zlahka pa smo jih našli v nasadih omenjenih občutljivih sort. Hmeljarje smo opozorili, da v kolikor opazijo kuštravce na več ko 3 % rastlin, nemudoma uporabijo enega od registriranih pripravkov

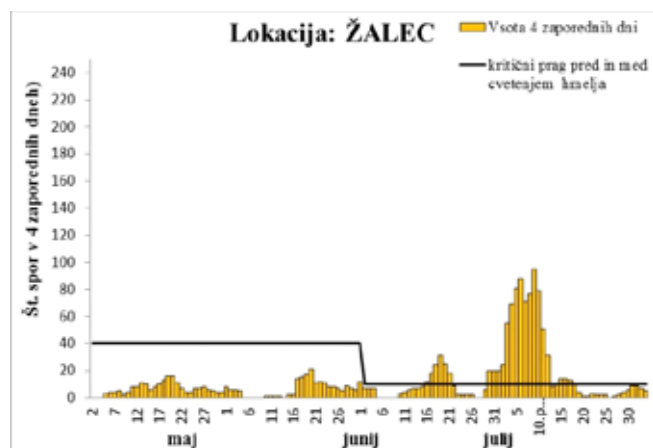
in sicer Aliette flash ali Aliette WG v odmerku 2 kg/ha, škropljenje pa je obvezno po 7-ih do 8-ih dneh ponoviti. Konec maja smo hmeljarje ponovno opozorili na prisotnost kuštravcev v hmeljiščih.

Med dežjem in soncem (Foto: U. Uršič)

S spremljanjem ulova spor smo letos pričeli 5. maja na treh lokacijah v Savinjski dolini, ter 26. maja na lokacijah Vojnik in Radlje ob Dravi. Iz ulova spor je bilo razvidno, da so bile le te prisotne na vseh lokacijah, vendar nikjer niso presegle kritične meje (40 ulovljenih spor v štirih zaporednih dneh). Hmeljarjem smo tako v začetku junija svetovali, da v kolikor bodo izvajali aplikacijo proti hmeljevim ušem ali pajku, dodajo pripravek Delan v odmerku 0,6 kg/ha. Polovični odmerek Delana smo svetovali še v drugi dekadi junija, v začetku julija pa je hmelj pričel cveteti, prav tako je bila na nekaterih lokacijah presežena kritična meja (40 ulovljenih spor v štirih zaporednih dneh), zato smo svetovali uporabo enega od registriranih pripravkov za zatiranje hmeljeve peronospore v polnem odmerku.

V letošnjem letu je hmelj zelo neizenačeno cvetel. Ponovno napoved za uporabo fungicidov smo izdali 13. julija, saj so bile spore hmeljeve peronosporne prisotne na vseh lokacijah, hmelj je bil v kritični razvojni fazi cvetenja. Prav tako so v obdobju od prejšnjega škropljenja padavine izprale fungicidno oblogo. Poleg ustaljenih pripravkov smo hmeljarjem svetovali tudi pripravek Revus (1,6 l/ha), ki ima poleg odličnega preventivnega delovanja tudi kurativno delovanje ter jih opozorili, naj upoštevajo, da lahko priprava Ortiva in Revus v rastni dobi uporabijo samo 2-krat.

Pregled ulov spor za lokacijo Žalec v letu 2015

V začetku avgusta je bila izdana ponovna napoved uporabe fungicidov, saj so pogoste padavine v zadnjem obdobju ugodno vplivale na razvoj hmeljeve peronospore, predvsem pa so izprale fungicidni nanos z rastlin. Hmelj je bil v tem času še vedno v zelo občutljivi razvojni fazi. Hmeljarje smo opozorili tudi na karence, še zlasti pri sortah hmelja, ki jih bodo zgodaj obirali. Vsi navedeni fungicidi imajo karenco 14 dni, Ortiva pa 28 dni. Opomnili smo jih na ukorenišča in prvoletnike, kjer morajo tudi v času obiranja dosledno izvajati varstvo hmelja. Nadalje smo še dvakrat izdali napoved škropljenja predvsem srednje poznih in poznih sort hmelja ter jih opozarjali na spoštovanje karenc.

Za zaključek lahko ugotovimo, da je bila prisotnost hmeljeve peronospore na storžkih pri obiranju majhna in da v kolikor so se hmeljarji držali navodil opazovalno napovedovalne službe, le ta ni povzročila večje gospodarske škode.

Hmeljeva pepelovka (*Sphaerotheca macularis*)

Kljub pričakovano povečanem obsegu pojava hmeljeve pepelovke v letošnjem letu zaradi ugodnih razmer razvoja bolezni v letu prej le tega na srečo nismo beležili. Hmeljevo pepelovko smo prvič zasledili v večjem obsegu v kolekcijskem nasadu hmelja na IHPS na eni od tujih sort hmelja konec junija. Prve resnejše težave so se pojavile v sredini julija, saj so bile vremenske

razmere idealne za razvoj bolezni, prav tako pa je bil hmelj v razvojni fazi cvetenja. Tako smo pepelovko zasledili tudi v proizvodnih nasadih občutljivih sort.

Hmeljeva pepelovka se v naših razmerah prične pojavljati običajno v času polnega cvetenja in je nevarna predvsem v nasadih občutljivih sort, kot so Magnum, Dana, Celeia ter Bobek. V primeru ugodnih razmer in visokega infekcijskega potenciala pa lahko povzroči škodo tudi na ostalih sortah. Hmeljarjem, ki imajo nasade občutljivih sort, smo v začetku druge dekade julija svetovali preventivno uporabo pripravkov na osnovi žvepla, v primeru najdbe okužb pa uporabo pripravka Systhane 20EW v odmerku 1,5 l/ha. Prav tako smo na bolezen opozarjali tudi v času obiranja; hmeljarjem smo svetovali preventivno varstvo proti hmeljevi pepelovki predvsem poznih sort – Celeie z uporabo enega od pripravkov na osnovi žvepla, v primeru najdbe okužb pa uporabo pripravka Systhane 20EW v odmerku 1,5 l/ha. Opozorili smo tudi na upoštevanje karence, ki znaša za žveplove pripravke 7 oz. 8 dni, za pripravek Systhane 20EW pa 14 dni.

*Vse dobro, slabo kar smo doživeli,
se pomnilo bo ali pozabilo.
Prijazno naj novi čas prinese,
kar staro nam je leto zamudilo.
Ljubezni, sreče, veselja
in zdravje naj bo miho,
božični mir v srcu,
to naše je voščilo.*

**Vsem hmeljarjem, članom in donatorjem
društva želimo
blagoslovljene Božične praznike, srečno in
poslovnih uspehov polno leto 2016 ter dobro
sodelovanje tudi v naprej.**

**Upravni odbor DRUŠTVA HMELJARJEV,
HMELJARSKIH STAREŠIN IN PRINCES
SLOVENIJE**

Verticilijska uvelost hmelja

V obdobju od meseca julija do konca avgusta smo izvajali nadzor nad prisotnostjo letalnega patotipa PV1 glive *Verticillium albo-atrum*, ki povzroča letalno obliko verticilijske uvelosti hmelja. V okviru monitoringa smo pregledali vsa aktivna žarišča, hmeljišča posajena na okužene površine ter hmeljišča, pri katerih smo se odzvali na prijavo sumljivih rastlin. Skupno smo pregledali 60 ha površin in odvzeli 49 vzorcev z namenom laboratorijske identifikacije povzročitelja. Bolezen smo potrdili v 15 hmeljiščih, ki so bila vsa v preteklosti že okužena, kar pomeni, da nismo odkrili novih žarišč. Stopnja okuženosti je bila v večini hmeljišč relativno nizka in omenjena na posamezne vrste, po obsegu pa izstopajo 3 stara žarišča, posajena z občutljivo sorto Celeia, kjer je bolezen močno napredovala in povzročila veliko škodo. Kljub ukinitvi »Pravilnika o ukrepih za zatiranje hmeljeve uvelosti, (Uradni list RS, št. 65/01, 117/02 in 21/07)«, ki je zakonodajno določal ukrepe, je potrebno s temi ukrepi nadaljevati in tako ohraniti nivo, s katerim zadržujemo bolezen. **V bodoče bo potrebno intenzivirati raziskave v smeri uničevanja talnega potenciala glive, saj je to poleg sajenja odpornih sort edini način uspešnega obvladovanja bolezni.** V letu 2015 smo pričeli z intenzivnejšim testiranjem tal, s katerim ugotovimo stanje v tleh in na ta način uspešneje svetujemo pri odločanju o izbiri primerne sorte in pri vrednotenju izvajanja ukrepov.

Ostale bolezni

V letu 2015 smo zabeležili povečan pojav bolezni, ki jih le občasno najdemo na hmelju in so pojavno zelo odvisne od specifičnih vremenskih razmer. V pomladanskih mesecih smo tako zaznali pojav plesnivke *Phytophthora citricola*, ki povzroča **črno koreninsko gnilobo hmelja**. Bolezen je bila prisotna v nekaterih hmeljiščih s težjimi tlemi, v katerih pogosto zastaja voda, pojav pa so najverjetneje stimulirale lanskoletne obilne padavine.

Konec julija smo na območju Koroške na sortah Celeia in Bobek zaznali povečan pojav **sive pegavosti hmelja** (*Phoma exigua*), ki je najprej močno prizadela listno maso spodnjega dela rastlin, kasneje pa je kljub ciljnem in večkratnem škropljenju napredovala na storžke in povzročila škodo v višini izpada pridelka 20 %. Intenziteta pojava sive pegavosti hmelja je bila primerljiva okužbam hmeljeve peronospore v izrazito »peronospornih« letih in bi brez uporabe fungicidov lahko povzročila popoln izpad pridelka. Nazadnje smo tako močan izbruh te bolezni zaznali leta 2005 le na dveh območjih, letošnji pojav pa smo poleg Koroške ob obiranju zaznali tudi na ostalih območjih.

V avgustu smo na območju Savinjske doline zaznali povečan pojav **glive *Alternaria alternata***, ki je bil najintenzivnejši predvsem v hmeljiščih s povečano populacijo hmeljeve pršice. Gliva, ki se je najprej naselila sekundarno na prizadete stožke, je povzročila izrazito rjavenje in odmiranje storžkov. Kasneje je zaradi visokega potenciala povzročala primarne okužbe storžkov tudi v ostalih nasadih.

Siva pegavost hmelja (*Phoma exigua*)
(Foto: S. Radišek)

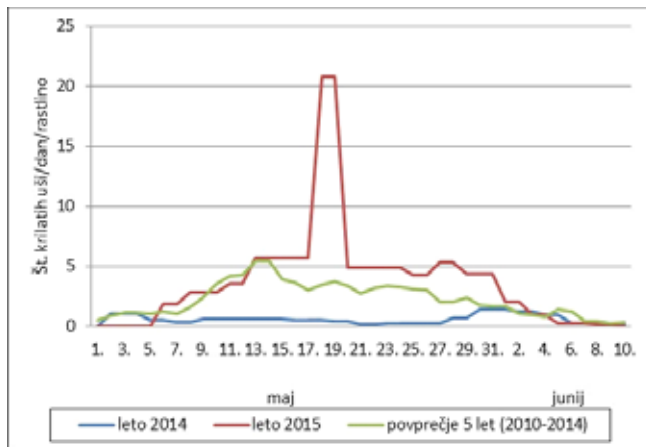
Okužbe storžkov z glivo *Alternaria alternata*
(Foto: S. Radišek)

Intenzivnejši pojav ekstremnih vremenskih razmer in segrevanje ozračja napovedujejo, da bomo v bodoče pričali pogostejšim pojavom bolezni, ki jih do sedaj nismo srečevali. Ta dejavnik bo potrebno upoštevati tako pri žlahtnjenju novih sort in tudi pri bodočem naboru FFS.

ŠKODLJIVCI HMEIJA

Hmeljeva listna uš (*Phorodon humuli*)

Populacijo odloženih zimskih jajčec hmeljeve listne uši, odloženih na zimskem gostitelju - domači češplji, smo v februarju ugotavljali na 11 lokacijah (7 na območju Savinjske doline, 4 izven in sicer: v Radljah ob Dravi, Turiški vasi pri Slovenj Gradcu, Polskavi in Dornavi pri Ptujju). Naravna smrtnost jajčec je bila v povprečju 20 % (maks. pa tudi 100 %). V povprečju je bilo število živih jajčec 0,34/100 brstih, kar je manj kot je desetletno povprečje (od leta 2006 do 2015), ki znaša 5,04 živih jajčec/100 brstih. V letu 2015 je bila populacija jajčec na vseh pregledanih lokacijah primerljiva, izstopal je le vzorec iz Turiške vasi pri Slovenj Gradcu, kjer smo našli v povprečju 3,5 odloženih jajčec/100 brstov. Pri pregledu jajčec smo na nekaterih lokacijah opazili, da so se iz nekaterih jajčec že izlegle uši. Na podlagi rezultatov štetja zimskih jajčec hmeljeve listne uši na zimskem gostitelju, domači češplji, smo predvidevali, da bo prelet uši v letu 2015 z zimskega gostitelja - domače češplje na letnega gostitelja - hmelj slab.

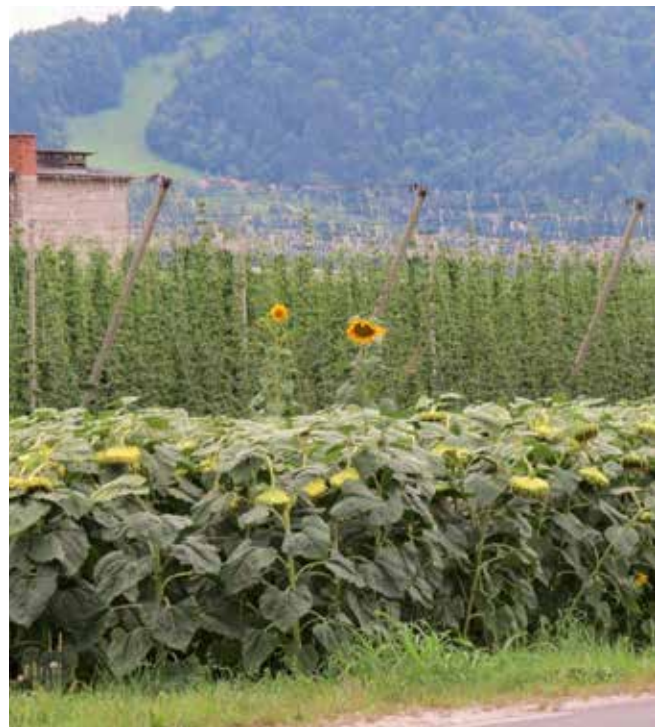
Prelet krilatih uši na hmelj v Žalcu v letu 2015, v primerjavi z letom 2014 in povprečjem 5 let

Konec meseca aprila smo pričeli s spremljanjem preleta krilatih uši. Prelet hmeljeve listne uši na hmelj se je v letu 2015 v Žalcu pričel 6. maja, kar je 4 dni kasneje kot v letu 2014. Na splošno je bil letos prelet krilatih uši v primerjavi z lanskim letom izredno intenziven, kljub temu da je bilo povprečno št. odloženih jajčec na zimskem gostitelju majhno. Maksimalni prelet je bil 20,8 uši/rastlino/dan in sicer 18. in 19. maja, v času, ko je hmelj intenzivno priraščal. Prelet uši je bil končan 10. junija, dolžina preleta je bila le 36 dni, kar je manj kot znaša dolgoletno povprečje, ki je 45 dni.

Populacija hmeljeve listne uši v hmeljiščih je bila v letu 2015 v večini hmeljišč v drugi polovici maja velika; mestoma so bile uši prisotne na zgornjih, mladih listih,

vendar še pod kritično mejo. Kritično mejo, ko je bilo na večini zgornjih listov po 50 uši ali na posamičnih listih več kot 200 uši, smo našli v sredini maja le mestoma in sicer ob robovih hmeljišč. V splošnem pa ni bilo potrebno zatirati uši pred redno uporabo sistemskih insekticidov. V začetku junija je populacija uši v mnogih hmeljiščih, ne samo ob robovih, temveč tudi v notranjosti hmeljišč, že preseгла prag škodljivosti, zato smo podali napoved za uporabo sistemskih insekticidov za zatiranje hmeljeve listne uši v polnem, registriranem odmerku.

Za zatiranje uši so hmeljarji imeli letos na razpolago ista sredstva kot v letu prej in sicer z aktivno snovjo imidaklopid je na tržišču Confidor 200 SL (0,6 l/ha) ali Kohinor 200 SL (0,6 l/ha) ter Confidor 70 WG, ki ima dovoljenje le za mazanje trt hmelja, hmeljarji lahko uporabijo insekticid na podlagi aktivne snovi pimetozin - Chess 50 WG (0,6 – 0,8 kg/ha) ter Teppeki (a.s. flonikamid) v odmerku 0,18 kg/ha. Priporočali smo kolobarjenje z aktivnimi snovmi, saj s tem preprečujemo prezgoden pojav rezistence. Hmeljarje smo opozorili, da pred uporabo insekticidov zmulčijo oziroma pokosijo cvetočo podrast okrog hmeljišč. V letu 2015 so vsi uporabljeni sistemski insekticidi imeli dobro delovanje. Tekom vegetacije nismo zasledili večjega števila uši na listih, mestoma so bile prisotne le v manjšem obsegu in niso povzročale gospodarske škode. Tako v času obiranja hmelja v storžkih ni bilo prisotne hmeljeve listne uši.

Generala pred hmeljiščem (Foto: D. Vrhovnik)

Navadna (hmeljeva) pršica (*Tetranychus urticae*)

Letošnje leto je bilo pri varstvu hmelja zaznamovano kot t.i. »pajkovo leto«, saj so bile idealne razmere - sušno in vroče obdobje - za hiter in nemoten razvoj hmeljeve pršice. Zaradi velikih težav s hmeljevo pršico v letu 2014, ko je bila v času obiranja hmelja množično prisotna v hmeljiščih, in mile zime, je bil njen zgoden in množičen pojav v letu 2015 logična posledica. Hmeljevo pršico smo v nekaterih hmeljiščih našli že v začetku maja, konec maja pa smo jo zlahka našli v vseh hmeljiščih, ki imajo lahka in peščena tla, na vseh višinah hmelja.

V začetku junija smo hmeljevo pršico našli na listih hmelja na različnih višinah v vseh razvojnih stadijih od jajčec, ki so prevladovala, do odraslih pršic, ki so bile v manjšem deležu. Prvo napoved za uporabo akaricidov smo podali že v začetku junija, nekateri hmeljarji so jih uporabili že konec maja. Hmeljarji so imeli letos na razpolago aktivne snovi, ki jih v hmeljarstvu uporabljamo že dlje časa, več kot 20 let, in sicer akaricid z aktivno snovjo abamektin (Vertimec 1,8 % EC in Vertimec Pro), ter Nissorun 10 WP (a.s. heksitiazoks). Aktivna snov milbemektin, pripravek Milbeknock so smeli uporabljati hmeljarji, ki so hmelj prodali na tržišče Evrope, namreč a.s. milbemektin še vedno nima znanih izvoznih toleranc za Ameriko. V začetku junija smo dali prednost akaricidu Nissorunu, ki ima dobro delovanje tudi na jajčeca.

Ker na področju akaricidov v hmeljarstvu v Sloveniji že nekaj deset let nimamo nobene nove aktivne substance, delovanje akaricidov ni več 100 %, zato je bila pršica v letu 2015 v večini nasadov prisotna ves čas, tako v juniju kot tudi juliju. Tako smo na pršico opozarjali ves čas. V nekaterih hmeljiščih so hmeljarji akaricide uporabili 4-krat; izmenjevali so Vertimec Pro (2-krat) in Nissorun 10 WP (2-krat), pa je kljub temu bila pršica prisotna nad pragom gospodarske škode. V začetku avgusta, ko smo dobili izredno dovoljenje za akaricid Acramite 480 SC (a.s. bifenzate), so hmeljarji pršico uspešno zatrli. Tako v hmeljiščih, kjer se je uporabil akaricid Acramite 480 SC, v času obiranja hmelja nismo našli hmeljeve pršice. V nasprotnem primeru, če Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ne bi odobrila izrednega dovoljenja za omenjen akaricid, bi imeli s pršico velike težave, saj so bile razmere v letošnjem letu za njen razvoj več kot ugodne (visoke temperature s primerno zračno vlago, pomanjkanjem padavin in veliko svetlobe v hmeljiščih; slab habitus nekaterih sort hmelj, predvsem Aurore).

Hmeljišče v maju 2015 (Foto: D. Vrhovnik)

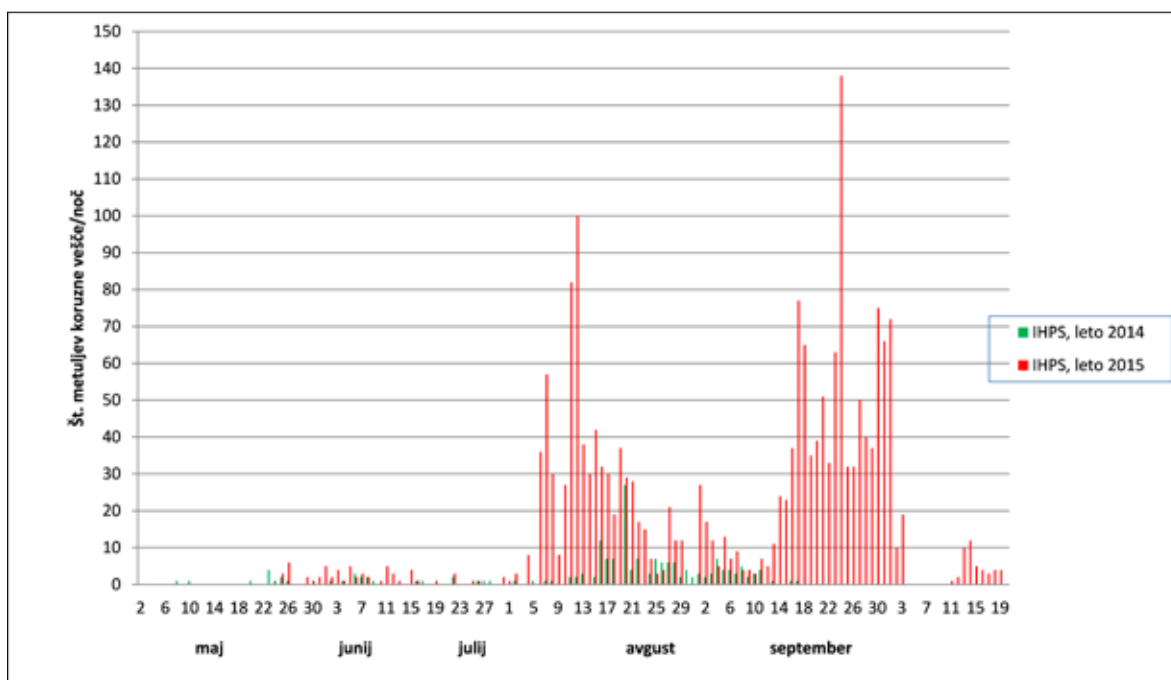
Koruzna (prosenca) vešča (*Ostrinia nubilalis* Hübner)

Metulje koruzne vešče že več kot 35 let spremljamo s svetlobno vabo v hmeljišču SN5 na Inštitutu v Žalcu, v letošnjem letu pa smo jo poleg tega spremljali tudi v hmeljišču na Rojah pri Žalcu, kjer je v zadnjih 5 letih množično prisotna. To potrjuje dejstvo, da je na širšem območju Roj populacija zaradi znanih razlogov, in sicer nepravčasnega odstranjevanja oziroma uničenja gostiteljskih rastlin koruzne vešče (predvsem koruze), zelo velika. Na lokaciji Žalec smo s spremljanjem koruzne vešče pričeli v drugi polovici maja, na Rojah pa 29. maja. Prve metulje koruzne vešče smo ulovili konec maja. **V Žalcu smo konec maja ulovili do 5 metuljev na noč, na območju Roj pa je bila populacija tudi do 3-krat višja, kar je logična posledica nezaoranih koruznih ostankov iz preteklega leta.** 5. junija smo našli prve gosenice koruzne vešče, zato smo dali napoved uporabe enega izmed sredstev in sicer Lepinox plus v odmerku 1,0 kg/ha, kateremu smo dali prednost, ali Karate Zeon 5 SC, katerega so hmeljarji uporabili, če so v hmeljiščih imeli poleg tega prisotne še hmeljeve bolhače, saj ima kontaktni insekticid Karate Zeon delovanje na gosenice in hrošče. Prva generacija koruzne vešče ni bila velika le na območju Roj, Žalca in Gotovelj, temveč tudi širše na območju Spodnje Savinjske doline, npr. v okolici Braslovč, Zakla, Gomilskega. Mestoma smo ugotovili več kot 20 (30) % poškodovanost trt v hmeljiščih, predvsem v zgornjih višinah oziroma čisto pri vrhu rastlin, ki so bile v tistem času visoke že več kot 4 metre.

Let metuljev koruzne vešče 2. generacije se je pričel v začetku julija (drugi teden julija), kar je bilo zgodnejše za okrog 10-14 dni, kot je običajno. Let metuljev 2. generacije je bil zelo intenziven, in sicer smo v noči 12. julija v Žalcu ulovili 86 metuljev/noč. Glede na to, da smo imeli veliko populacijo prve generacije, je logična posledica velika populacija tudi druge generacije.

Konec julija, ko so bili prisotni tudi hmeljevi bolhači, so se pojavile tudi gosenice druge generacije in takrat smo svetovali uporabo kontaktnega insekticida, ki zatira oba škodljivca. Gosenice so bile večina prisotne v zgodnjih delih rastlin (v trtah, panogah, listih). Tako Karate kot Lepinox plus zmanjšujeta populacijo koruzne večče, kar pomeni, da je njuna učinkovitost približno 70 %. Kljub veliki populaciji koruzne večče druge generacije v

letu 2015 z njo nismo imeli težav oziroma gospodarske škode. Let metuljev druge generacije je trajal do 20. septembra in je bil v primerjavi z lanskim letom, ko smo ulovili čez celo leto 184 metuljev, številčnejši, saj smo letos skupno ulovili 1976 metuljev, vendar zaradi neugodnih vremenskih razmer za razvoj večče in uporabe sredstev za njihovo zatiranje, nismo imeli večjih težav.

Let metuljev koruzne večče na svetlobni vabi v Žalcu v letu 2015 v primerjavi z letom 2014

Analize vzorcev tal in gnojilni nasveti ter gnojilni načrti

Pomembno je, da je vsakega hranila v tleh naših hmeljišč ravno prav – ne preveč, ne premalo.

Če hranila v tleh niso v ustreznem razmerju, ni optimalnega in zdravega pridelka!

Na **Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije** poleg osnovne analize (pH, fosfor, kalij) določamo v vzorcih tal tudi vsebnost humusa - organske snovi, magnezija, bora, **rastlinam dostopnega dušika (Nmin)**, mikroelementov, vam **podamo gnojilni nasvet ali izdelamo gnojilni načrt**.

Vzorci tal sprejemamo vsak dan med 7 in 15 uro na Oddelku za rastline, tla in okolje, lahko pa jih pošljete na naslov: **Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Cesta Žalskega tabora 2, 3310 Žalec**.

Pri nas si lahko izposodite tudi sondo za natančen odvzem vzorca tal in se seznanite s pravilnim načinom vzorčenja.

Hmeljev bolhač (*Psylliodes attenuatus*)

V letu 2015 smo na hmelju prve hrošče hmeljevega bolhača opazili 13. aprila. Njegova populacija bila konec maja v nekaterih hmeljiščih velika, zato je bilo potrebno uporabiti kontakten insekticid. Za podaljšano delovanje kontaktnega insekticida je priporočljivo dodati močilo (npr. Silwet, Nu-film, itd.). V drugem tednu julija smo v posameznih nasadih hmelja opazili prve hrošče hmeljevega bolhača poletne generacije. Bolhač je bil v tistem času prisoten na mladih listih in že oblikovanih storžkih do višine okrog 4 m, predvsem na sorti Celeia. Njegova populacija se je v juliju še povečevala, zato je bilo potrebno uporabiti insekticid Karate Zeon 5 CS. Ponovno povečanje populacije smo v nekaterih hmeljiščih opazili konec avgusta in prve dni v septembru, za kar ni bilo več mogoče uporabiti omenjenega insekticida, ki ima karenco 21 dni. V času obiranja hmelja nismo opazili večjih poškodb storžkov hmelja od hmeljevega bolhača poletne generacije.

Hmeljev rilčkar (*Neoplinthus tigratus porcatus* Panzer) in lucernin rilčkar (*Otiorhynchus ligustici* L.)

V letu 2015 ob rezi hmelja nismo opazili prisotnosti odraslega lucerninega rilčkarja na listih in poganjkih hmelja, smo pa ugotavljali prisotnost ličink hmeljevega rilčkarja v podzemnih delih stebela oziroma sadikah. Ugotovili smo, da so bile ličinke mestoma množično

prisotne, vendar manj kot v predhodnih letih, sicer pa smo skoraj v vsakem hmeljišču našli ličinke hmeljevega rilčkarja.

POLŽI V HMELIŠČIH

V zadnjih letih vse pogosteje opažamo prisotnost polžev v prvoletnih nasadih hmelja kot tudi v rodni nasadih. V letošnjem letu smo jih opazili, vendar manj kot v lanskem letu, ko je bilo zelo hladno in vlažno vreme. Trenutno v hmeljarstvu nimamo registriranega nobenega limacida za njihovo zatiranje, zato aktivno iščemo možnost registracije limacidov za uporabo v hmelju.

Nosilec za zunanji 'laufer' na poševnem drogu žičnice
(Foto: D. Vrhovnik)

NAROČILA ZA CERTIFICIRANE SADIKE HMELJA – CSA ZA LETO 2016

Monika Oset Luskar, IHPS

Spoštovani hmeljarji,
pozivamo vas, da tisti, ki nameravate obnoviti nasade v letu 2016 (jeseni) oziroma 2017 (spomladi) s **certificiranimi sadikami hmelja - CSA**, posredujete naročilo za potrebno količino sadik. Naročila sprejemamo za naslednje sorte: AURORA, CELEIA, SAVINJSKI GOLDING, BOBEK, STYRIAN GOLD, STYRIAN EUREKA, DANA in Hallertauer MAGNUM.

Prav tako sprejemamo povpraševanja po sadilnem materialu sort v preizkušanju - t.i. dišavni križanci (74/134, 30/96, 102/44, 105/220, 214/61).

Naročila sprejemamo po vrstnem redu (datum naročila) do zapolnitve kapacitet. Informacije pridobite pri Moniki Oset Luskar osebno ali po tel.: 03/71-21-634, 041/894-635.

Pojasnilo:

IHPS prideluje sadike hmelja certifikata A po predhodnem naročilu. Kapaciteta razmnoževanja je odvisna od števila matičnih rastlin, ki jih vzdržujemo v skladu s certifikacijsko shemo za hmelj. Glede na nedorečeno sortno politiko v slovenskem hmeljarstvu imamo bazo matičnih rastlin za posamezne sorte po naših predvidevanjih. Za morebitna večja povpraševanja za posamezno sorto je potrebno bazo matičnih rastlin povečati, za kar je pa potrebna ena rastna sezona.

Zato vas pozivamo, da ob resnih namerah za sajenje posamezne sorte v večjih količinah v letu 2017 (jeseni) in 2018 (spomladi) najavite t.i. rezervacijo naročila za sadike dve leti prej.